

USAID | **MACEDONIA**
FROM THE AMERICAN PEOPLE

RURAL DEVELOPMENT NETWORK
OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA

ПРВИЧНИ РЕЗУЛТАТИ ОД ПРИМЕНА НА ЗАШТИТНИ УВ МРЕЖИ И Т-СИСТЕМ НА РЕЗИДБА ВО ЛОЗАРСТВОТО

Проф. д-р Климе Белески
УКИМ Земјоделски институт

Лозарството и климатските промени

- Светска метеоролошка организација (WMO)
- Најтопла декада
- Промени на климатските услови
- Глобално затоплување
- Животен циклус на виновата лоза
- Производство на грозје

Елементи

- Зголемување на температурата на воздухот
- Зголемување на интензитетот на сончевата радијација
- Појава на екстремни временски услови (топлотни бранови)
- Дефицит на врнежи во текот на вегетацискиот период
- Појава на суша

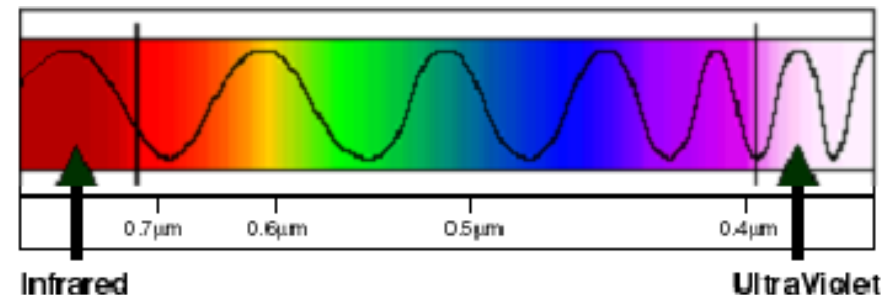
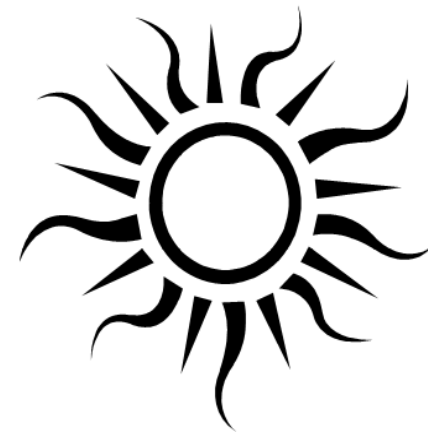
Влијание на климатските промени

- Порано започнување на вегетацијата (фенофаза отворање на окцата и ластарење)
- Порано започнување на бербата и скратување на вегетацискиот период
- Компресија на датумите за берба меѓу различните сорти
- Намалување на квантитетот и квалитетот на грозјето

Влијание на високите температури и сончевата радијација

- Сончева светлина
- Раст и развој
- Полифеноли
- Јагленихидрати
- Високи температури
- 38°C повеќе од 6h
- Прекин на фотосинтеза

Влијание на високите температури и сончевата радијација

- Штети – изгореници
- Лист
- Грозд
- Намалена фотосинтетска активност
- Оштетување на ткивото
- Некротични темни дамки
- Намалување на содржина на хлорофил и антоцијани
- Дехидрирање и намалување на тургорот

USAID | MACEDONIA
FROM THE AMERICAN PEOPLE

RURAL DEVELOPMENT NETWORK
OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA

Влијание на високите температури и сончевата радијација

Влијание на високите температури и сончевата радијација

USAID | **MACEDONIA**
FROM THE AMERICAN PEOPLE

RURAL DEVELOPMENT NETWORK
OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA

Мерки за адаптација

- **Употреба на заштитни УВ мрежи**
- **Употреба на Т-систем на кроење**

Употреба на заштитни УВ мрежи

- Заштита од град
- Заштита од директната сончева радијација
- Заштита од пролетни мразеви

Употреба на заштитни УВ мрежи

- Различна густина и боја
- Бели мрежи
- 8-12%
- Принос и квалитет

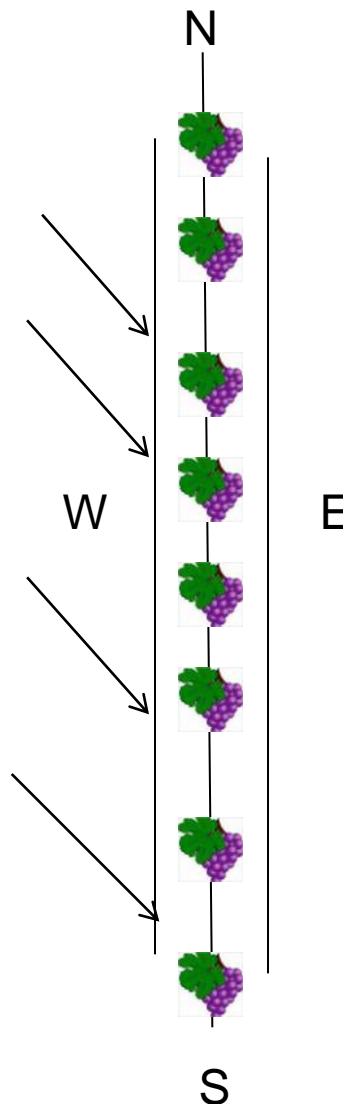
Употреба на Т- систем на кроење

- Правилен распоред на ластарите што овозможува оптимална изложеност на светлина и создавање на услови за одвивање на фотосинтезата
- Оптимална воздушна дренажа што претставува превенција од болести
- Оптимална примена на агротехнички и ампелотехнички мерки

Употреба на Т- систем на кроење

- Диференцирање на родни окца
- Транспирација на листовите
- Изложеност на гроздовите на светлина
- Вертикален распоред
- Правец север - југ

Употреба на Т- систем на кроење

- Ластари под агол од 45°
- Засенчување на гроздовите

Резултати

- Викторија, Италија (Неготино)
- Молдавија (Богданци, Гевгелија)

Влијание на УВ мрежите врз квалитетот на грозјето кај сортата Италија

Елемент	Непокриено	Покриено
Маса на грозд (g)	458.8	513.7
Маса на зрна во гроздот (g)	447.3	501.1
Отпорност на притисок (g/cm ²)	2400	2500
Отпорност на откинување (g)	200	300
Содржина на шеќер (g/L)	206	224
Содржина на вк. киселини (g/L)	4.7	4.3
pH	3.43	3.47

Влијание на Т-систем на резидба врз квалитетот на грозјето кај сортата Викторија

Елемент	Сонце	Сенка
Маса на грозд (g)	672.5	806.3
Маса на зрна во гроздот (g)	660.9	792.4
Отпорност на притисок (g/cm ²)	4100	4552
Отпорност на откинување (g)	611	753
Содржина на шеќер (g/L)	145	148
Содржина на вк. киселини (g/L)	4.1	3.8
pH	3.29	3.38

Влијание на Т-систем на резидба врз квалитетот на грозјето кај сортата Молдавија

Елемент	Сонце	Сенка
Маса на грозд (g)	339.6	363.6
Маса на зрна во гроздот (g)	330.6	353.6
Отпорност на притисок (g/cm ²)	1997	2253
Отпорност на откинување (g)	224	292
Содржина на шеќер (g/L)	174	182
Содржина на вк. киселини (g/L)	5.1	5.5
pH	3.22	3.22

Влијание на засенчувањето врз температурите во насадот, Т-систем, Викторија

Елемент	Незасенчено (°C)	Засенчено (°C)
Воздух	40.0	
Почва	50.1	25.0
Лист	33.2	20.0
Грозд	36.6	26.7
Лоза	28.0	26.2

Влијание на засенчувањето врз температурите во насадот, УВ мрежа, Италија

Елемент	Непокриено		Покриено	
	Директна светлина (°C)	Сенка (°C)	Директна светлина (°C)	Сенка (°C)
Воздух	31.5			
Почва	54.0	34.0	40.0	30.0
Лист	42.5	32.0	38.0	30.5
Грозд	39.0	31.0	33.0	27.0
Лоза	35.5	30.0	31.0	26.5

Влијание на засенчувањето врз температурите во насадот, Т-систем, Молдавија

Елемент	Незасенчено (°C)	Засенчено (°C)
Воздух	33.0	
Почва	48.6	22.3
Лист	32.7	20.0
Грозд	35.0	28.5
Растение	27.5	25.0

USAID | **MACEDONIA**
FROM THE AMERICAN PEOPLE

RURAL DEVELOPMENT NETWORK
OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA

БЛАГОДАРАМ ЗА ВНИМАНИЕТО!